

Maryla Renat

Wstęp

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja
Muzyczna 3, 153-154

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WSTĘP

Muzyka XX wieku dokonuje zasadniczych przemian w instrumentarium perkusyjnym. Podniesienie roli tych instrumentów dokonuje się początkowo na terenie orkiestry symfonicznej, potem także następuje wyodrębnianie instrumentów perkusyjnych jako instrumentów solowych. Z oczywistych względów instrumentami solowymi stały się instrumenty o określonych wysokościach dźwiękowych.

Punktem węzłowym w historii rozwoju perkusji było wprowadzenie do muzyki europejskiej instrumentów pochodzących z innych kontynentów: Azji, Ameryki, Afryki. Z czasem niektóre z nich weszły na stałe do obsady orkiestry, usamodzielniały się jako instrumenty solowe, nobilitowały do rangi instrumentu artystycznego. Droga, jaką przeszły od plemiennych, obrzędowych funkcji w prostych konstrukcyjnych prototypach aż do profesjonalnej estrady koncertowej w postaci instrumentu o wielokrotnie udoskonalanej konstrukcji i uszlachetnionym brzmieniu, przekłada się na intensywny rozwój twórczości kompozytorskiej w tym zakresie.

Do takich instrumentów należy **marimba**. Początkowo popularna była w muzyce rozrywkowej, głównie na terenie Ameryki Łacińskiej. W muzyce klasycznej pojawiła się w latach 40. XX wieku w twórczości Paula Crestona i Dariusza Milhauda. W latach 50. weszła do standardowego składu perkusji¹.

Staje się instrumentem solowym, koncertującym, o interesujących walorach brzmieniowych i dużych możliwościach technicznych.

Na temat samego instrumentu, jego pochodzenia, budowy, właściwości akustycznych wypowiada się pierwszy artykuł tej części pt. *Marimba – historia instrumentu, technika gry, sylwetki wirtuozów* Andrzeja Michalaka. Autor podaje wiele interesujących szczegółów dotyczących samej konstrukcji instrumentu, materiału, z którego produkowane są płytki, akustycznych zasad powstawania dźwięku na marimbie. Nadmienia również o firmach produkujących ten instrument. Omawia z kolei obecnie stosowaną technikę gry oraz podaje wykaz krótkich biogramów wybitnych, współczesnych marimbistów, których kariera w dużym stopniu wynika z ekspansji samego instrumentu i jego walorów. Artykuł Andrzeja Michalaka ilustrowany jest fotografiami (także własnymi) oraz rysunkami.

Koncerty na marimbę i orkiestrę Maryli Renat charakteryzują 4 ważne pozycje literatury solowej na ten instrument następujących kompozytorów: Paula Crestona, pierwszego twórcy formy koncertu na marimbę, Andersa Koppela,

¹ Włodzimierz K o t o Ń s k i , *Leksykon współczesnej perkusji*, PWM SA, Kraków 1999, s. 92.

duńskiego współczesnego perkusisty i kompozytora, Marty Ptaszyńskiej, uznanej w świecie polskiej perkusistki i kompozytorki, oraz niezwykle interesujące dzieło brazylijskiego marimbisty-wirtuoza i zarazem wszechstronnego twórcy, Ney Rosaura. Artykuł podaje dokładne analizy tych dzieł, ilustrowane licznymi przykładami nutowymi, wskazuje – oprócz cech formalnych – na zastosowane elementy techniczne i kolorystyczne. Dobór tych utworów był podyktowany chęcią ukazania formy koncertu na marimbę twórców pochodzących z różnych regionów kultury muzycznej.

Artykuł Korneliusza Wiatra pt. *Marimba w muzyce rozrywkowej i jazzowej* przedstawia pokrótce ekspansję tego instrumentu w muzyce jazzowej i rozrywkowej, podając nazwiska liczących się na arenie tych gatunków muzyki wirtuozów oraz zespołów. Właśnie zespołom poświęca autor najwięcej uwagi, a także omawia cechy stylistyczne niektórych utworów, przez nich wykonywanych.

Udział tego instrumentu we wszystkich gatunkach muzyki, w których on występuje, jest dziś niezwykle wszechstronny. Należy żywić nadzieję, że niniejsze artykuły przyczynią się do poszerzenia wiedzy o tym instrumencie i jego zastosowaniu.

Maryla Renat